

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. An, & quot dentur in Deo Relationes reales, & quomodo à
Processionibus differant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTROVERSIA II.

An, & quot dentur in DEO Relationes reales, & quomodo à Processionibus differant.

611. Guilielmus Parisiensis tract. de Trinit. non solum in creaturis, sed etiam in DEO negat dari Relationes reales, vultque omnes relationes esse secundum Dici seu Rationis.

Dicendum est. 1. Dari in Deo propriè dictas & Reales Relationes. Probat. 1. Ex Concilio Toletano, ubi c. 1. Confessi Fidei, dicitur, quod numerus Personarum ex Relatione colligatur. In Concilio Florentino sess. 18. post medium, §. Divina Substantia: Joannes Theologus ita loquitur. *Proprietates nequaquam communicabiles sunt, quod ex Relationis vi creditur evenire, & infra. Nil nisi Principij habitudo est, in quo hæc duo considerantur, à quo aliquid, & ad quod aliquid.* Ibid. §. Dixi quidem. *Sola inquit, Relatio apud omnes Græcos & Latinos Doctores divinâ processionem Personas multiplicat, ita ut non aliâ ratione, quam vi Relationis una Persona ab alia differat.* S. Athanasius Orat. 3. contra Arian. *Pater, inquit, propriè ad Filium refertur, non ad creaturam.*

612. Dicendum. 2. Relationes non differre, saltem adequatè à Processionibus, nisi nostro concipiendi modo, quo concipimus Relationes creatas Patris & Filij, amici ad amicum instar alijus formæ resultantis ex ratione fundandi, quæ est ipsa Processio seu Origo unus ab altero.

Dixi: *Saltem adequatè.* Nam verum inadequatè differat Relatio à Processione, tantum includit ab includente, est aliqua Doctorum dissensio, de modo loquendi potius quam de Re.

613. Prima sententia docet, quod Processiones activæ non sint sola Relatio Paternitatis, vel Spirationalis activæ, sed formaliter includant etiam Intellectionem & Volitionem absolutam. Ita Vasquez, Arrubal, Tannerus.

614. Communior Sententia docet, solam Relationem esse adequatè Processionem. Ita S. Thomas q. 41. a. 1. ad 2. dicens, quod actus Notionales (hoc est Generatio & Spiratio activa) secundum modum significandi tantum differant à Relationibus, sed re sint omnino idem. Deinde approbat Sententiam Magistri, dicentis, quod Generatio & Nativitas alijs nominibus dicantur Paternitas & Filiatio.

615. Probatur assertio. Eadem est forma denominans Patrem, quæ est denominans Genitorem: sed forma denominans Patrem, adequatè non est aliud, quam Relatio Paternitatis: ergo etiam forma denominans Genitorem, est adequatè Relatio Paternitatis: atqui forma denominans Genitorem est Generatio activa: ergo Generatio activa & Relatio Paternitatis sunt ad-

equatè idem. Sanè ad significandum discrimen inter *Spirationem activam* & *Relationem Spiratoris* ne quidem diversa nomina sunt imposita.

616. Obijciunt. 1. Productio Verbi est locutio intellectualis: sed locutio intellectualis est ipsa intellectio: ergo & productio Verbi. Verum hoc argumento probaretur adequata distinctio Relationis à Processione, quia Relatio ne quidem inadequatè est formaliter id, quod Deus formaliter intelligit. 2. Distinguendo majorem; est locutio intellectualis quæ loquens sibi ipsi loquitur & intelligit, nego: quæ loquitur alteri ut alteri, concedo majorem, & distinguo minorem: Locutio intellectualis quæ Pater alteri loquitur, est ipsa Intellectio essentialis, nego, quæ sibi loquitur, concedo minorem, & nego consequentiam. Nam, ut advertit Card. de Lugo, locutio quæ alteri loquimur, non includit, sed præsupponit Intellectionem, quæ sibi prior loquatur, & quam alteri per locutionem velit communicare. Hoc modo se habet productio Verbi divini: nam licet assimiletur nostro Verbo mentali, hoc est, intellectioni quoad hoc, quod sit immanens, differt tamen, quod ordinetur ad hoc ut Filius intelligat, & sic assimilatur nostro Verbo externo.

617. Obijciunt. 2. Propositionem illam quæ S. Augustinus, Hieronymus, & Bernardus vultur, quod Pater & Filius diligunt se Spiritu Sancto; & eodem modo volunt, quod Pater se intelligat Verbo. Atqui hæc propositiones non possunt verificari, nisi ipsa intellectio, & volitio essentialis, sit productio activa. Ergo &c. Verum hoc argumento probaretur, Intellectionem essentialem esse formaliter & virtualiter ipsum Verbum, & Volitionem essentialem Spiritum S. De propositionibus objectis optimè discurret citatus author ex S. Thoma q. 37. a. 2. cum quo,

618. Observandum, illas propositiones in sensu strictè formali non esse veras, ob rationem jam insinuatam. Vnde S. Augustinus similem propositionem, quæ dixerat, quod Pater est Sapiens Sapientiæ genitæ, retractavit lib. 1. Retract: c. 26. & lib. 6. de Trin. c. 1. & 2. & alibi, & quidem ad mentem S. Athanasij, Oratione contra Gregales Sabellij, dicentis: Sapiencia Patris est Filius, non ut in homine, ubi per Sapienciam est sapiens, sed ex sapiente sapientia illa ortum habet. Vnde aliqui apud S. Thomam arbitrati sunt, S. Augustinum etiam retractasse alteram propositionem de Spiritu S. Verum cum S. Thoma responderi potest, quod sicut Pater se & sua dicit Verbo, ita ut rō Verbo non tantum dativi, sed etiam ablativi casus sit, ita etiam Pater Filio testetur suum amorem, seu affectivè manifestet Spiritu Sancto: adeoque quando dicitur Pater Filium amare Spiritu Sancto, non sit intelligendum in sensu formali, sed in ratione signi seu termini, vel, ut alij loquuntur, terminativè, sicut homo, qui ex interno amore amicum amplectitur vel osculatur, dicitur tali amplexu vel osculo diligere alterum, non formaliter, sed significativè seu terminativè.

hoc sen-

hoc sensu dixit S. Bernadus serm. 8. in Cant. Spiritum S. esse osculum Patris ad Filium.

619. Dicendum. 3. Absolutè loquendo dantur in Deo quatuor Relationes. Ita communis contra quosdam antiquiores, Majorem, Ockam & Gabrielem, qui potiùs in modo loquendi, quàm reipsà dissentire videntur. Probatur Conclusio. Vbi sunt diversæ rationes fundandi, sunt diversæ Relationes oppositæ: sed sunt duæ diversæ rationes fundandi, nempe duæ Processiones, quarum una est à solo Patre, altera à Patre & Filio per Spirationem activam utriusque; communem: ergo prior ratio fundandi fundat duas Relationes oppositas, quarum una est Paternitas, altera Filiatio; posterior fundat duas alias Relationes, quarum una est Spiratio activa, denominans *Spiratorem*, altera Spiratio passiva, denominans *Spiratum*.

620. Confirmatur. Pater & Filius referuntur ad Spiritum S. sed non referuntur sub conceptu Patris aut Filij, quia Spiritus S. nec est Filius Patris, nec Pater Filij: ergo referuntur aliâ Relatione: ergo sunt quatuor Relationes.

Observandum tamen est, in hac Conclusionè præcindi, an, & quomodo omnes quatuor relationes ab invicem distinguantur, nam hæc est controversia realis, de qua jam dicetur.

CONTROVERSIA III.

Quenam intercedat distinctio inter Spirationem activam, & Relationes Paternitatis & Filiationis.

621. Spirationem activam realiter distingui à Spiratione passiva, tanquam Relatione sibi opposita, jam dictum est. Quæstio est, an à Paternitate & Filiatione aliquo modo distinguatur, nemine cogitante.

622. Prima Sententia est, distingui realiter, & sic dari in Deo realem quaternitatem. Ita Durandus. Secunda sententia docet, Spirationem activam esse quoddam complexum seu aggregatum ex Paternitate & Filiatione. Hæc sententia nullum habet classicum Authorem, nisi quod Arriaga fateatur, se in eam vehementer inclinare.

623. Dicendum est. 1. Spirationem activam non distingui realiter à Paternitate & Filiatione. Est adeo certa Conclusio, ut sententiam Durandi aliqui vocent erroneam, propter aperta verba Concilij Lateranensis, omnem in Deo quaternitatem damnantis. Nec juvat Durandum, quod præcipua intentio Concilij fuerit, damnare quaternitatem, cujus unum membrum esset ipsa Essentia: nam ex verbis illius deducitur, non dari quaternitatem Relationum: verba sunt. *Ideo solummodo Trinitas est, non Quaternitas, quia qualibet trium Personarum est illa Res, videlicet Substantia, Essentia &c.* quæ causalis non esset bona, si staret sententia Durandi, quia identitas Personarum cum natura staret cum quaternitate Relationum: imò debuisset Concilium dicere: *Ideo solummodo est Quaternitas, & non Quinquenitas, quia qualibet Relatio est illa res.*

624. Confirmatur. Nam ut ipse Durandus fateatur, in illo cap. damnatur Quaternitas Personarum. atqui si darentur quatuor relationes realiter ab invicem distinctæ, darentur hoc ipso quatuor Personæ: nam Spiratio activa non minus esset incommunicabilis quàm Paternitas, si enim esset communicabilis, identificaretur cum illa Persona, à qua, & cui communicaretur, quia illis non opponeretur relativè, & sic esset duabus Personis communis, quod quidem est verissimum, ut dicemus; sed adversatur sententia Durandi, ergo in sententia Durandi Spiratio activa est incommunicabilis: ergo esset quarta Personalitas.

625. Confirmatur. 2. Si Spiratio activa realiter distingueretur à Paternitate & Filiatione, deberet alterutra harum ab illa procedere, vel illa ab alterutra: non enim multiplicantur Relationes nisi per oppositionem Processionis: utrumque est falsum, ergo &c.

626. Fundamentum Durandi præcipuum est, quod existimet, pro reali diversitate terminorum debere multiplicari realiter relationes ad illos terminos. Nam præterquam quod hoc principium etiam in creatis negetur à quæplurimis, est insuper specialis ratio in divinis, ubi nulla est admittenda realis distinctio, quando nulla est Processionis & Relationis oppositio: atqui Paternitati & Filiationi non opponitur processivè & relativè Spiratio activa: ergo non distinguuntur.

627. Dicendum. 2. Eandem numero Spirationem activam esse in Patre & Filio, utriusque communem, & à Patre communicatam Filio, sicut illi communicatur Natura, ac proinde esse virtualiter intrinsecè distinctam tam à Natura quàm à Paternitate & Filiatione. Ita quoad principale punctum omnes Theologi supponunt, adeo ut teste Suarez lib. 5. c. 6. n. 5. plus quàm temerarium foret, ab hac sententia recedere, & Ruiz d. 18. s. 2. n. 7. dicat, oppositum esse errori proximum.

628. Prob. 1. Quidquid est in Patre, secundum quod in ratione numerica consideratum, non opponitur Filio tanquam Producenti Productum, illud idem numero communicat per identitatem Filio: sed Spiratio activa est in Patre, & per illam non opponitur Filio tanquam Producenti Productum; Filius enim non spiratur: ergo sicut Naturam, ita eandem numero Spirationem activam communicat Filio.

629. Respondere conatur Arriaga. Licet Pater non opponatur Filio in ratione Spiratoris ut sic: opponitur tamen in ratione talis Spiratoris: sicut licet non opponatur in ratione Personæ ut sic, opponitur tamen in ratione talis Personæ: & sicut hoc sufficit, ut Pater non habeat Personalitatem communem Filio, ita sufficit, ut nec habeat Spirationem communem.

630. Verum